

Številka: 00104-225/2018/5

Datum: 11. 9. 2018

Odgovor na poslansko vprašanje mag. Branka Grimsa v zvezi s podpisom in veljavnostjo marakeške deklaracije

Poslanec mag Branko Grims je na Vlado Republike Slovenije naslovil vprašanje v zvezi s podpisom in veljavnostjo marakeške deklaracije.

Vlada Republike Slovenije podaja naslednji odgovor:

V Marakešu je 2. maja 2018 potekala peta evro-afriška ministrska konferenca o migracijah in razvoju, na kateri sta bila sprejeta politična deklaracija in Akcijski načrt za obdobje 2018 – 2020. Konferenca je del Rabatskega procesa, platforme, katere cilj je olajšati izmenjavo in sodelovanje na področju migracij med partnerskimi državami v Severni, Zahodni in Srednji Afriki ter Evropi. Rabatski proces združuje vse države članice EU, Evropsko komisijo in schengenske partnerice ter vse afriške države na zahodnih migracijskih poteh kot tudi vse ključne regijske organizacije.

Marakeška deklaracija, ki je bila sprejeta ob zaključku pete konference Rabatskega procesa, skupaj z Akcijskim načrtom za obdobje 2018-2020, se uvršča v niz prizadevanj EU za boljše upravljanje migracijskih tokov iz zahodne, severne in srednje Afrike v EU. Marakeška deklaracija je politična deklaracija, ki ni pravno zavezujoča. Deklaracije se ne podpisujejo, temveč jih države sprejmejo na koncu konferenc Rabatskega procesa. Razprave na majski konferenci so se osredotočile na krepitev sodelovanja na področju migracij in razvoja, vključno s preprečevanjem nezakonitih migracij in krepitev zakonitih poti. Iz Slovenije se pete ministrske konference Rabatskega procesa nihče ni udeležil.

Vsebina politične in pravno nezavezujoče deklaracije je skladna s sprejetimi sklepi Evropskih svetov s področja migracij. Slovenija soglaša z načeli Marakeške deklaracije, ki temeljijo na solidarnosti, krepitev dialoga, spoštovanju človekovih pravic, zaščiti otrok in žensk v nevarnih situacijah, praktičnem sodelovanju na področjih, ki so za Slovenijo zelo pomembna. V akcijskem načrtu so zajeta področja, ki so ključna za izboljšanje učinkovitega delovanja na področju preprečevanja nezakonitih migracij, trgovine z ljudmi ter vračanja migrantov, ki ne izpolnjujejo pogojev za bivanje v državah EU, kar je tudi v interesu Slovenije. Potrebno je storiti vse, da bi bili migracijski tokovi čim bolj upravljeni in da bi se preprečevale nezakonite migracije. Gre za krepitev azilnega sistema na ravni EU, kar bo pripomoglo k bolj učinkovitemu vračanju nezakonitih migrantov in pravnomočno zavrnjenih prosilcev za mednarodno zaščito v njihovo matično državo. Prostovoljno vračanje je prva opcija, vendar, če se nezakoniti migrant ne želi vrniti prostovoljno, se ga vrača prisilno. Obseg pravic migrantov je vselej odvisen od njihovega statusa v državi gostiteljici. Sprejem ministrske deklaracije Rabatskega procesa je potrdil zavezanost krepitev dialoga in praktičnega sodelovanja na področjih, ki so za nas pomembna.

Slovenija v dialogu z afriškimi državami, ki poteka v okviru Rabatskega ali Kartumskega procesa oz. procesa iz Vallete zagovarja stališča, ki jih je Vlada sprejela pred organizacijo vrha EU-Afrika novembra 2015. Temelj za pogajanja so tudi izhodišča, ki jih je Vlada Republike Slovenije sprejela na seji, 29. marca 2018 v času priprav na pogajanja o Globalnem dogovoru o varnih, urejenih in zakonitih migracijah in Globalnem dogovoru o beguncih. Slovenija v razpravah izpostavlja, da je potrebno storiti vse, da bi bili migracijski tokovi čim boljše upravljani in da bi se preprečevale nezakonite migracije. Vlada ni dolžna obveščati Državnega zbora o sprejemanju deklaracij in drugih nepogodbениh mednarodnih aktov, Odboru za zunanjo politiko se posredujejo v obravnavo pobude za sklenitev mednarodnih pogodb za ratifikacijo katerih je pristojen Državni zbor.

Evropska unija na pogajanjih tako v okviru regionalnih konferenc kot v okviru Združenih narodov glede problematike upravljanja migracij skuša nastopati enotno. Besedilo ministrske deklaracije je oblikoval Usmerjevalni odbor Rabatskega procesa, katerega članice so Belgija, Francija, Italija, Portugalska in Španija na EU strani in Burkina Faso, Ekvatorialna Gvineja, Mali, Senegal, Maroko na afriški strani ter predstavniki Evropske komisije in Ekonomske skupnosti zahodnoafriških držav.

Besedilo se je v EU nato usklajevalo v Visoki delovni skupini za migracije in azil (High level working group on migration and asylum) ter bilo obravnavano na Coreper - zasedanju stalnih predstavnikov EU v Bruslju, 25. aprila 2018. Besedilo politične deklaracije je bilo dokončno usklajeno na zasedanju visokih uradnikov evropskih in afriških držav dan pred konferenco v Marakešu. Ministrsko deklaracijo so sprejele države članice EU in schengenske države ter afriške države, ki sodelujejo v Rabatskem procesu. Madžarska je v zadnji fazi oblikovanja osnutka besedila deklaracije predlagala spremembe in dopolnitve, ki so bile za vse ostale članice EU nesprejemljive, zato se sprejetju deklaracije ni pridružila, poudarila pa je, da želi še naprej sodelovati v Rabatskem procesu.

V okviru Rabatskega procesa je potekalo pet ministrskih zasedanj (2006: Rabat; 2008: Pariz; 2011: Dakar; 2014: Rim ter 2018: Marakeš). V Rimu je proces prerasel v proces notranjih in zunanjih ministrov, ker je bila zaradi celovite obravnave migracij, vključeno tudi poglavje razvoja. Po vrhu o migracijah v Valleti novembra 2015 pa je dobil novo vsebino oz. so se področja dotedanjega delovanja uskladila s petimi področji Akcijskega načrta iz Vallete, ki so: 1) optimiziranje razvojnega izkoristka migracij in naslavljanje temeljnih vzrokov prisilnih razselitev in nezakonitih migracij – investiranje v razvoj, naslavljanje nestabilnosti in kriz ter humanitarna pomoč, 2) zakonite migracije in mobilnost, 3) mednarodno zaščito, 4) preprečevanje in boj proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi in 5) napredek pri vračanju in sklepanju sporazumov o ponovnem sprejemu.

Dokumenti, ki poleg navedenih še predstavljajo politično in pravno podlago za oblikovanje slovenskih stališč

Slovenija oblikuje svoja stališča na podlagi sprejete zakonodaje in izoblikovane prakse ter svojih nacionalnih prioritet na področju migracij in preprečevanja nezakonitih migracij in v okviru sklepov sprejetih na zasedanju Evropskega sveta, Sveta za splošne zadeve, Sveta za zunanje zadeve, Sveta za pravosodje in notranje zadeve. Podlaga za oblikovanje slovenskih stališč do vprašanj povezanih z migracijami sta tudi Deklaracija o zunanji politiki RS, sprejeta v Državnem zboru julija 2015, ter Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije iz julija 2017, ki predstavlja nov strateški okvir za naslavljanje kriz na bolj skladen in učinkovit način. Slovenija v skladu z resolucijo namenja tako humanitarno pomoč za izboljšanje situacije beguncev, kot v sodelovanju s partnerji išče rešitve za temeljne vzroke migracij.

Slovenija oblikuje svoja stališča ob upoštevanju ustanovne listine Združenih narodov, Konvencije o statusu beguncev iz leta 1951 in njenega Protokola o statusu beguncev iz leta 1967, Splošne deklaracije o človekovih pravicah ter drugih pogodb in dokumentov OZN o človekovih pravicah, Konvencije OZN o otrokovih pravicah in drugih relevantnih pravnih aktov, ki Slovenijo zavezujejo.